

Murat KORKMAZ, Murat ERCAN, Erdal ŞEN, Ali Murat KIRIK, Ercan ŞAHBUDAK, Emel POYRAZ, Ayhan AYTAÇ, Sevilay YILDIZ, Selvinaz SAÇAN, Kaya YILDIZ, Ali Serdar YÜCEL

TERÖR TOPLUMSAL ALGI BOYUTUNUN EKONOMİK İLETİŞİM SOSYOLOJİK VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: GEÇERLİLİK GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI

Terör uluslararası hukuksal anlamda bir suç unsuru olmakla birlikte, tüm dünya ülkelerinin en önemli sorunudur. Geçmişten günümüze siyasi, politik, hukuki, inanç, sosyolojik, kültürel, özgürlük, eşitlik, insan hakları, toprak bütünlüğü ve şiddet kavramlarının toplandığı, ülke ve toplumun genel değerlerine karşı oluşturulan güç unsuru olarak kabul edilmektedir. Bölgesel, toplumsal ve küresel bir sorun olan terör, tüm dünya ülkelerinin içinde olduğu, ekonomik, sosyolojik, iletişim ve uluslararası ilişkiler açısından sürekli güncelliğini koruyan bir sorundur. Belirli güç unsurlarının, ulusal ya da uluslararası hukuk dışı davranış, tutum, uygulama ve en önemlisi insana yönelik uygulanan fiziki, sosyal, ekonomik, bütünlük ve tüm değerlerin yok edilmesine yönelik yapılan şiddet türü olarak gösterilebilir. Yapılan araştırma ve uygulamalarda terörün dini, dili, ırkı, inancı, kültürü, ahlaki boyutu ve en önemlisi bir kimliği yoktur şeklinde tanımlanmaktadır. Tüm dünya ülkelerinde ciddi yaptırımlar önlenmeye, engellenmeye ve yok edilmeye çalışılan terör olgusu, ülkenin bütünlüğünü, huzurunu, siyasal yapısını, iç ve dış düzenini, toplumsal bozulmaya, huzurun yok edilip can ve mal güvenliğinin tehdit edilmesine yönelik karşı eylemlerin tamamını içine almaktadır. Geçmişten günümüze kadar gelinen terör olaylarına baktığımızda geçmişte daha dar bir kapsamdan ele alınan terör olgusu, bugün de ise daha kapsamlı olarak değerlendirilmektedir. Özellikle iç barışın ve huzurun yok edilmesine yönelik uygulamalar ve eylemler toplumsal düzenin bozulmasına, bireylerin baskı altına alınarak farklı yönde davranmalarına neden oluşturduğu gibi, can ve mal güvenliğinin ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Hiçbir terör olayının hukuki, siyasi, politik ve insani değerler açısından ele alıp değerlendirilecek tarafı bulunmamaktadır. Çünkü terör olgusu tüm dünya ülkelerinde normal ve hukuki düzene karşı gerçekleştirilen eylem ya da çatışma olarak gösterilmekte ve kabul edilmektedir. Kısacası tüm dünya ülkeleri tarafından terör hukuki ve siyasi açıdan dışlanmış bir kavram ve oluşum olarak gösterilmektedir. Günümüz terör eylemlerine ve terör unsurlarının yapısına bakıldığında, çok fonksiyonlu bir yapı ve güç unsuru olduğunu göstermektedir. Bu boyut hem ulusal hem de uluslararası değerler açısından ele alınması gerekliliği ortaya koymaktadır. Özellikle günümüz teknoloji çağında daha hızlı ve etkili iletişim nedeniyle görsel medya, sosyal medya ile iletişim ağlarının etkin ve fonksiyonel olarak kullanılıp tüm dünya bireylerine hızla ulaşmayı sağlamaktadır. Bu da terör örgütlerinin hızla ve etkili olarak uygulamak istediği eylemleri kendi yandaşlarına iletmeyi kolaylaştırmaktadır. Terör eylemleri insani ve vicdani açıdan kabul edilebilir bir olgu değildir. Çünkü insana ve yaşama zarar verip onu yok etmeye programlanmış, yaşayanı hayattan koparan bir eylem türüdür. Terör siyasal ve toplumsal değişimlere paralel olarak kendini yenileyen, geliştiren, güncelleyen ve yöneten bir sisteme sahiptir. Terörizm geçmişte gerilla taktiği uygulayarak daha çok silah ile cephe savaşı verirken artık birçok alanda ve arenada boy göstermekte aktif yaşamını sürdürmektedir. Bu durum ülkenin ve dünya sisteminin bozulmasına, zarar görmesine ve en önemlisi insani değerlerin yok edilmesine kilitlenmiştir. Terör yandaşlarına baktığımızda da daha çok siyasal, sömürgeci, çatışmacı ve çıkar gruplarının oluşturduğu bir yapı olarak gösterilmektedir. Amaç: Bu araştırma çalışmasında asıl amaç olarak terör olgusunun ve olaylarının toplumsal bakış açısından algı boyutunun belirlenerek çözüm önerilerine yönelik sonuçların elde edilmesidir. Türkiye açısından terör olaylarına yönelik yapılan siyasi, uluslararası, hukuki, politik ve toplumsal çalışmaların etkinliğine yönelik sosyolojik, iletişim ve ekonomik anlamdaki gelişmelerin değerlendirilerek olumlu ya da olumsuz yönlerin belirlenmesidir. Yöntem: Bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Yapılan araştırma da daha önce kullanılmamış ve geçerliliği güvenilirliği sağlanmış ölçme aleti olan anket kullanılmıştır. Kullanılan anket 5'li likert sorulardan oluşan bir ölçme aletidir. Asıl araştırma öncesinde anketin geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla bir ön test yapılmıştır. Ön test çalışmasına terör eylemlerinin daha yoğun yaşandığı, İstanbul, Diyarbakır, Bitlis, Mardin ve Ankara illerinden basit rassal yöntemle seçilen toplam 178 kadın ve erkek katılmıştır. Ayrıca çalışmanın daha nitelikli hale getirilmesi amacıyla bazı istatistik verileri de araştırma kapsamında kullanılmıştır. Bu veriler TÜİK, STK, Gazete ve Haber Ajanslarından elde edilen sayısal verilerdir. Analiz: Ön test sonucunda ölçme aletinin güvenilirliğinin sağlanması amacıyla katılımcılardan elde edilen veriler SPSS 18 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Cronbach's Alpha kat sayısı olarak sonucunda 178 katılımcıdan elde edilen veriler değerlendirilerek 0,702 kat sayısı elde edilmiştir. Bu kat sayı beklenenin altında olduğundan güvenilirliği düşüren 8 ölçekli soru anket formundan çıkarılmış ve yeniden analiz edilmiştir. Yapılan yeni analiz sonrasında elde edilen kat sayı 0,819 değeridir. Bu değer çalışmada kullanılan ölçme aleti anketin güvenilir olduğunu göstermektedir. Analiz kapsamında, betimleyici istatistikler, güvenilirlik analizi, Faktör Analizi, Kolmogorov Smirnov, Man Whitney U, Kruskal Wallis

ve Jonckheere-Terpstra Testi, Korelasyon, Anova ve Regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Asıl araştırmamıza toplam 3851 birey katılım gerçekleştirmiştir. Bu katılımcılar 7 farklı bölgeden basit rassal yöntem ile belirlenmiştir. Bu bölgeler Marmara, Trakya, İç Anadolu, Karadeniz, Ege, Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleridir. Araştırma yaklaşık olarak 5 ay sürmüştür. Bu süre içerisinde tüm katılımcılara anket formları elden, internet mail yoluyla, posta ve yüz yüze görüşmek şeklinde dağıtılmıştır. Hiçbir katılımcının araştırma sürecinde resmi kendini tanıtabilecek bilgi talep edilmemiştir. Tüm katılımcılar basit rassal yöntem ile rast gele seçilmiştir. Bu araştırmada STK sivil toplum örgütleri ve kuruluşlarının destek ve katkıları bulunmaktadır. Hiçbir STK'ya ait bilgi anket formlarına yansıtılmamıştır. Asıl araştırma sonrasında Cronbach's Alpha kat sayısı olarak 0,906 değeri elde edilmiştir. Bu değer sonrasında araştırmada kullanılan anketin ve ölçme aletinin geçerlilik ile güvenilirliği sağlanmıştır. Değişkenler arasında ilişki ve farklarda 0.05 önem düzeyi dikkate alınmıştır. Ankette kullanılan ölçekli sorular faktörlere ve alt boyutlara ayrılarak daha ileri düzeye taşınmıştır. Sonuç ve Bulgular: Katılımcıların %91'i terör ve terör olaylarının hukuk dışı eylemler olduğu, insan ve toplumsal yaşamın yok edilmesine programlı bir eylem olduğu ifade edilmektedir. Tüm katılımcılar terör olayının meşru olmayan bir yapı olduğunu söylemektedir. Ayrıca terör olgusunun yok edilmesine yönelik her türlü bireysel katkının kendileri açısından sağlanacağı, bu konuda kamu kurum ve kuruluşlarına can ve mal varlıklarıyla destek vereceği belirtilmiştir. Son yıllarda yaşanan can kayıpları ile ülke değerlerine verilen zarar nedeniyle toplumun zarar gördüğü, yıprandığı, ulusal ve uluslararası arenada Türkiye'nin demokratik yapısının zayıflatılarak yok edilmeye çalışıldığı da vurgulanmıştır. Başka bir önemli bulgu ise katılımcıların artan terör olayları karşısında bütünlük sağladığı, her türlü devlete yönelik karşı eylemlerde güç birliği içinde devlet adına karşı koyacağını ifade edilmesidir. Genel olarak baktığımızda tüm katılımcıların teröre karşı tek vücut olduğu, terörün ve terör olgusunun yok edilmesine yönelik her türlü katkı ile desteğin maddi ve manevi yönden destekleneceği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Terör, Eylem, İnsan, Şiddet, Ekonomi, Sosyal Hayat, Bütünlük, Savaş